

УКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ
ФІЗИЧНОЇ
ТЕРАПІЇ

**СФЕРА ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА
В УКРАЇНІ**

ВСТУП

Сфера професійної діяльності (сфера діяльності) є ключовим ресурсом для професії, оскільки вона описує те, що постачальник послуг в охороні здоров'я має право виконувати згідно своєї освіти, досвіду та продемонстрованим рівнем навичок. Це захищає як постачальників послуг в охороні здоров'я, так і пацієнта, надаючи межі практикуючому фахівцю. В основу сфери діяльності покладені компетенції, необхідні для здійснення компетентного, безпечного та ефективного догляду.

Фізична терапія¹ це послуги, що надають фізичні терапевти, як індивідуально так і населенню загалом. Сфера професійної діяльності фізичного терапевта в Україні була розроблена членами Української Асоціації фізичної терапії у співпраці з міжнародним консультантом. Вона включає у себе інформацію від світової професійної асоціації – *Світова Фізіотерапія*² (*World Physiotherapy (WP)*), яка формально називається *Світова Конфедерація Фізичної Терапії* (*World Confederation for Physical Therapists (WCPT)*) та країн Нова Зеландія та Австралія де є урегульована професія. Українська Асоціація фізичної терапії є повноправний член-організація Світової Фізіотерапії.

Передбачається, що цей документ буде корисним для усіх професій сфери охорони здоров'я, працівників освіти, урядових осіб відповідальних за розробку політики та професії фізичний терапевт.

¹ Існує відповідність між національним тлумаченням термінів «фізична реабілітація» і «фахівець фізичної реабілітації» та інтернаціональними термінами «фізична терапія» (фізіотерапія) і «фізичний терапевт» (фізіотерапевт) за ключовими аспектами: спрямуванню професійної діяльності на функціональне відновлення та застосуванню однакових методів втручання, серед яких основним є вправи.

² У 2020 році Світова Конфедерація Фізичної Терапії (СКФТ) змінила назву на Світова Фізіотерапія (СФ).

СФЕРА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА В УКРАЇНІ

Фізичні терапевти – це незалежні професіонали³ сфери охорони здоров'я, які займаються розвитком, підтримкою та відновленням рухових функцій і рухової та функціональної спроможності людини впродовж усього життя. Послуги надаються у випадках коли рух і функціональна спроможність людини послаблена чи втрачена внаслідок старіння, перенесеної травми, болю, хвороби, розладів, станів або унаслідок негативного впливу навколишнього середовища, і з розумінням, що повноцінний функціональний рух є ключовим аспектом у понятті «здорова людина».

Фізичні терапевти також займаються визначенням та покращенням якості життя і рухового потенціалу людини, у сферах пропагування здорового способу життя, профілактики, терапії/втручання та реабілітації. Цей процес охоплює досягнення фізичного, психологічного, емоційного і соціального благополуччя.

ВИКОРИСТАННЯ НАЗВИ ПРОФЕСІЇ ФІЗИЧНИЙ ТЕРАПЕВТ

Назва професії **фізичний терапевт** належить до незалежного професіонала сфери охорони здоров'я, який успішно завершив акредитовану освітню магістерську програму підготовки фізичного терапевта та набув мінімальні компетенції, які дозволяють провадити компетентну та безпечну діяльність у громаді. Ці компетенції включають етичні принципи⁴ та науково доказову практичну діяльність, яка підтримується участю у безперервному професійному

³ Світова Фізіотерапія. Політичні заяви: Незалежний - фізичні терапевти, як незалежні професіонали, де б вони не провадили свою професійну діяльність, повинні мати право вільно реалізовувати своє професійне судження та прийняті рішення у рамках знань фізичного терапевта, компетенцій та сфери професійної діяльності.

⁴ Українська Асоціація фізичної терапії: Етичний кодекс та професійна поведінка фізичного терапевта в Україні 2019.

розвитку. Якщо ці критерії дотримано, особа може використовувати назву професії **фізичний терапевт**.

Світова Фізіотерапія володіє ексклюзивним правом на використання назви професії «**фізичний терапевт**» та «**фізіотерапевт**». Вона затверджує використання назви професій «**фізичний терапевт**» або «**фізіотерапевт**» та усіх їх аббревіатур, і виключне право використовувати назву цієї професії мають лише ті особи, які відповідають кваліфікації, що є затверджена членом-організацією Світової Фізіотерапії.⁵

МІСЦЯ ПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Фізичні терапевти в Україні провадять свою професійну діяльність у різних місцях та за різних обставин у залежності від їх освітньої підготовки та практичного досвіду. Професійна діяльність **фізичних терапевтів** не обмежується тільки клінічною практикою. Вона також охоплює усі ролі, які **фізичний терапевт** може брати на себе включаючи: участь у розвитку сфери охорони здоров'я, проведенні досліджень, участь у розробці та імплементації політики охорони здоров'я, освіті та консультуванні, а також там де виникають питання громадського здоров'я та безпеки.

⁵ Світова Фізіотерапія, Політичні заяви: Захист назви професії

ОГЛЯД РОЛЕЙ ТА КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Нижче наведена структура компетенцій включає у себе комплекс ролей та ключові професійні компетенції, які є загальними для багатьох професій в охороні здоров'я на міжнародному рівні. Ці ролі підкріплені ключовими професійними компетенціями, які перетинаються та охоплюють усі основні характеристики, що очікуються від випускника магістерської програми професійної підготовки фізичного терапевта для провадження компетентної, безпечної та ефективної діяльності. (рис. 1)

Рис. 1 Структура компетенцій фізичного терапевта

Роль	Ключові компетенції
	Фізичні терапевти спроможні:
Роль 1: Практикуючий фізичну терапію	<p>1.1. Оцінювати: планувати та впроваджувати ефективне та дієве, адаптоване до культури та пацієнто-центричне оцінювання у фізичній терапії перед кожним втручанням;</p> <p>1.2. Клінічно обґрунтувати та отримати результат: застосовувати клінічне обґрунтування для формування діагнозу/рухового порушення та плану терапії/лікування;</p> <p>1.3. Скласти план терапії/лікування: використати отриманий результат оцінювання разом з клінічним обґрунтуванням та практикою заснованою на доказах, щоб спільно з пацієнтом скласти план терапії/лікування;</p> <p>1.4. Реалізувати план терапії/лікування: здійснити усі втручання згідно плану терапії/лікування;</p> <p>1.5. Оцінити план терапії/лікування: оцінити прогрес пацієнта пов'язаний з планом терапії/лікування, з метою забезпечення його ефективності і відповідності обставинам та стану здоров'я, що змінюється;</p> <p>1.6. Передати догляд/сформувавши виписку: забезпечити безпечну та ефективну передачу догляду/виписку після завершення втручання.</p>
Роль 2: Практикуючий професійну етику	<p>2.1 Етично поводитись: вести професійну діяльність у своїх юридичних та етичних професійних межах та дотримуватись Етичного кодексу та професійної поведінки фізичного терапевта;</p> <p>2.2 Отримати поінформовану згоду: отримати усвідомлену поінформовану згоду перед початком проведення будь якого оцінювання, терапії/лікування чи догляду;</p> <p>2.3 Дотримуватись конфіденційності: зберігати інформацію надану пацієнтом у суворій конфіденційності;</p> <p>2.4 Забезпечувати доступність: забезпечувати доступність послуг з фізичної терапії, які є рівноправні та справедливі і ґрунтуються на потребі і пріоритетності.</p>
Роль 3: Комунікатор	<p>3.1. Спілкуватись: забезпечувати професійне та ефективне спілкування;</p> <p>3.2. Документувати втручання фізичної терапії: зберігати зрозумілі, усебічні та відповідні записи про фізичну терапію/догляд/рішення/подальші професійні скерування;</p> <p>3.3. Вести документацію: вести документацію пацієнта згідно національного законодавства чи політики та правил трудового розпорядку.</p>

Роль	Ключові компетенції
	Фізичні терапевти спроможні:
Роль 4: Практикуючий самонавчання та самооцінку	<p>4.1. Оцінювати потреби у розвитку: постійно оцінювати свої потреби у професійному розвитку протягом усієї своєї кар'єри;</p> <p>4.2. Підтримувати безперервний професійний розвиток (БПР): планувати та реалізовувати БПР на отриманих найкращих наявних дослідженнях, знаннях та наукового доказових даних для того, щоб підтримати високий рівень професійних компетенцій;</p> <p>4.3. Оцінити БПР: надавати письмові докази своїх навчальних цілей та коли вони були належним чином досягнуті;</p> <p>4.4. Покращувати якість: використовувати підхід покращення якості для виявлення проблем у власній професійній діяльності, корегувати свої дії та оцінювати їх вплив;</p> <p>4.5. Проводити клінічний аудит: проводити клінічний аудит для перегляду та покращення власної професійної діяльності.</p>
Роль 5: Дослідник та освітянин	<p>5.1. Навчати пацієнтів, державних та інших фахівців сфери охорони здоров'я: належним чином навчати інших для підвищення рівня їх знань про актуальну фізичну терапію та будь які стани пов'язані із здоров'ям;</p> <p>5.2. Клінічно навчати студентів: запропонувати можливості клінічної освіти для студентів забезпечуючи відповідним середовищем для навчання;</p> <p>5.3. Досліджувати: шукати можливості проведення дослідження, яке повинно відповідати етичним принципам та стандартам якості.</p>
Роль 6: Менеджер/лідер	<p>6.1. Забезпечувати кадрові ресурси з фізичної терапії: організовувати і визначати для фізичних терапевтів навантаження та ресурси для провадження, безпечної, ефективною та дієвої фізичної терапії, як самостійно так і де необхідно як член команди;</p> <p>6.2. Забезпечувати кадрові ресурси допоміжним/волонтерським персоналом: забезпечувати персонал чіткими визначеними ролями/обов'язками, цілями та контролем/супроводом;</p> <p>6.3. Керувати ризиками: визначати, оцінювати та усувати чи контролювати ризики;</p> <p>6.4. Користуватись обладнанням: забезпечити справність, технічне обслуговування та безпечне використання обладнання;</p> <p>6.5. Проводити діяльність самостійно: ефективно та дієво вести інших у відповідних професійних, етичних та правових рамках.</p>

СЛОВНИК

Діагноз/рухове порушення (Diagnosis), це результат процесу клінічного мислення, який дозволяє виявити існуючі або потенційні порушення, обмеження активності та можливості участі і чинники, які позитивно чи негативно впливають на функціонування.

Запобігання (Prevention), це діяльність скерована на досягнення і відновлення оптимальної рухової функції, мінімізацію порушень, обмежень та перешкод що є на шляху підтримки рівня здоров'я, запобігання подальшого погіршення стану чи прояву захворювання, а також створення належних умов для підвищення рівня незалежності.

Лікування/терапія/втручання (Treatment/therapy/intervention), включає, але не обмежується застосуванням терапевтичних вправ, фізичних методів таких як мануальна терапія та електротерапія, допоміжного обладнання та навчання і тренування пацієнта.

Найкращі наявні докази (Best available evidence), це інформація отримана з актуальних/валідних та клінічно значущих досліджень проведених з використанням раціональної методології.

Обстеження/реабілітаційне обстеження (Examination/rehabilitation examination), це процес що включає збір історії пацієнта, проведення стандартизованого системного огляду, проведення вибіркового тестування та вимірювання для визначення потенційного чи існуючого порушення пов'язаного з рухом.

Оцінювання (Assessment), це всебічний збір, перевірка та використання результатів вимірювання чи якісної інформації. Його клінічні компоненти включають **обстеження (examination)**, **формування оцінки (evaluation)**, та **прогнозування (prognosis)**.

Пацієнт (Patient), це особа якій надає послуги фізичний терапевт. Терміни пацієнт та клієнт використовуються як взаємозамінні.

Практика заснована на доказах (Evidenced-based practice), це процес прийняття клінічного рішення у результаті інтеграції: інформації з найкращих наявних доказів, клінічного досвіду, цінностей і цілей пацієнта та умов провадження практики.

Прогнозування (Prognosis), це визначення рівня максимально можливого покращення функції у пацієнта, а також часу необхідного для досягнення цього рівня. Прогнозування може також включати передбачування у покращенні у різний час протягом курсу фізичної терапії/реабілітації.

Формування оцінки (Evaluation), це динамічний процес у якому фізичний терапевт робить клінічне заключення, що ґрунтується на зібраній інформації під час проведеного обстеження.

Затвердження та редакція
ЗАТВЕРДЖЕНО Правлінням ГО "УАФТ" Протокол №3 від 28.09.20р.
Наступний перегляд та редакція 2023 року